ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОЛОГИЯ, ГЕОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАР МИНИСТРЛІГІ

«Жасыл даму» акционерлік қоғамы

Киото хаттамасын сақтау жөніндегі комитеттің сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшеге жоспар шеңберіндегі жұмыстардың барысы туралы есеп

Нұр – Сұлтан, 2022 год

КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

«Киото хаттамасын сақтау жөніндегі комитеттің сақталуын қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшеге жоспар шеңберіндегі жұмыстардың барысы туралы есеп»

№	Аты-жөні	Лауазымы	Қолы
1	Самат Жанат Саматқызы	«Жасыл даму» АҚ бас директоры	
2	Қабдолданов Нұржан Кеңесбайұлы	«Жасыл даму» АҚ бас директорының орынбасары	
3	Есекина Айман Серикқызы	«Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры	

МАЗМҰНЫ

Есеп.....3
Түйіндеме.....4
1. Кокстелетін көмірге байланысты түзетулер 5
2. Ұлттық тізілім қазақстандық есепті ұсыну сәтінде Киото хаттамасына сәйкес белгіленген мөлшерді есептеуді жеңілдету үшін немесе қарау (тексеру) кезінде құрылмаған).....7
3. 2013-2017 жылдарға арналған стандартты электрондық Нысандар (SEF) кестесін және Киото хаттамасының бірліктерін есепке алу жөніндегі басқа да тиісті ақпаратты ұсынбау.....9
4. Ұлттық жүйенің функцияларымен байланысты проблемаларды шешу үшін іске асыру.....10
5. Әлеуетті арттыру жөніндегі жоспарланған шаралар немесе деректер алмасу және Деректер беру жөніндегі нақты уағдаластықтар туралы ақпарат бермеу.....12
6. Белгісіздік кестесі 2006 жылғы МГЭИК нұсқаулықтарының 3.3-кестесін пайдалануға сәйкес ұсынылмаған (1-том, Б. 3.42).....13
7. НДК-ға қайта есептеу және жоспарланған жақсартулар туралы тарау енгізілмеген.....14
8. Түгендеуді мұрағаттау жүйесін жақсарту және алыс жерлерден орналасқан мұрағаттық ақпаратқа қол жеткізу мүмкіндігі.....15
9. МЭТ ревью өткізу кезеңіне коммуникациялар жоспарын әзірлеу және ұсыну.....17
Халықаралық ревью өткізу кезінде МЭТ-тен сұрау салу түскен кездегі коммуникациялар жоспары.....18
Қосымша ақпаратты талап ететін сұрау салулар жағдайындағы рәсімдер.....19
10. Киото хаттамасының 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер учаскелерін сәйкестендіру.....21
11. Киото хаттамасының бірліктері бойынша тарауларды ұсынбау-ЗИЗЛХ.....22
12. Қолайсыз әсерлерді барынша азайту туралы ақпарат беру.....23
Ұсынылған ескертулерді жою және Қазақстанның Киото хаттамасын сақтамау режимінен шығуы бойынша атқарылған жұмыс туралы есеп.....24

Есеп

Сақтау жөніндегі комитеттің Сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшесінің Қазақстан Республикасына қатысты 2021 жылғы 13 қаңтардағы расталған шешімімен (CC-2020-1-4/ Kazakhstan/EB) 2019 жылғы 30 сәуірдегі алдын ала қорытындының (CC-2019-1-5/Казахстан/EB) 29 (b) параграфына сәйкес ұсынылған және Киото хаттамасын сақтау жөніндегі комитеттің рәсімдер қағидаларының XV бөлімінің 2-тармағы мен 25 бис қағидаларының 1-тармағының негізгі талаптарына сәйкес XV бөлімінің 1-тармағында аталған.

ТҮЙІНДЕМЕ

Қазақстан «Киото хаттамасын сақтауға қатысты рәсімдер мен тетіктер» XV бөлімінің 2-тармағына сәйкес Киото хаттамасын сақтау жөніндегі комитеттің Сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшенің Жоспары шеңберіндегі жұмыстардың барысы туралы есепті (27/CMP.1 шешіміне қосымша) Сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшенің (CC-2020-1-4/Kazakhstan/EB) 2021 жылғы 13 қаңтардағы түпкілікті шешімімен расталған Сақтау жөніндегі комитеттің Сақтауды қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшесінің (CC-2019-1-5/Kazakhstan/EB) алдын ала қорытындысына жауап ретінде ұсынады.

Есеп

Осы есепте Киото хаттамасын Сақтау жөніндегі комитеттің қорытындысында және 1990-2017 Монреаль хаттамасымен (бұдан әрі - КҰБ) реттелмейтін Парниктік газдар көздерінен антропогендік шығарындылар кадастры және сіңіргіштері абсорбциясы туралы ұлттық баяндаманың ревью қорытындысы бойынша ұсынылған жүзеге асыру мәселелері шеңберінде орындалған және жоспарланған жұмыстар келтіріледі.

1. 2013, 2014 және 2015 жылдарға арналған кокстелетін көмірден парниктік газдар шығарындыларын бағалауға қатысты Киото хаттамасының 5-бабының 2-параграфына және оған қосымшаларға сәйкес кадастрларға түзетулер енгізу. Қазақстан 2019 жылғы 26 маусымдағы SS-2019-1-7 / Kazakhstan /ЕВ құжатына сәйкес Ревью бойынша сарапшылар тобының (бұдан әрі – РСТ) түзетулерін қабылдауы тиіс.

Бұл мәселені шешу үшін кокстелетін көмірді тұтыну жөніндегі бастапқы деректерді ұсынатын Қазақстан Республикасының Стратегиялық жоспарлау және реформалар жөніндегі агенттігінің (бұдан әрі – СЖжРА) Ұлттық статистика бюросымен жұмыс кездесулері ұйымдастырылды. ҚР СЖжРА Ұлттық статистика бюросы 2013-2015 жылдарда кокстелетін көмірді тұтыну туралы деректердің жоқтығын растайтын ресми хат ұсынды.

Кокстелетін көмір бойынша 2013 жылғы деректер болмағандықтан, бірқатар деректерді қалпына келтіру үшін Климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобының басшылық қағидаттары (бұдан әрі – КӨҮСТ) 2006 сәйкес алдын ала олқылық орындарын толтыру әдістері пайдаланылды. Олқылықтарды толтыру әдістеріне жүргізілген талдауға сәйкес, бастапқы деректердің жеткіліксіз болуы салдарынан ұлттық сарапшылар бірде-бір әдісті қолдануды ұсынбаған.

2021 жылы Қазақстан Республикасының аумағындағы ең ірі кәсіпорын - кокстелетін көмірді тұтынушы - Теміртау қаласында орналасқан «АрселорМиталл Теміртау» АҚ-дан кокстелетін көмірді тұтыну туралы ақпарат сұралды. Ұлттық статистика бюросы ұсынған кокстелетін көмір бойынша деректерді және кәсіпорын ұсынған деректерді салыстыруға сәйкес, «Арселор Миталл Теміртау» АҚ 1990-2020 жылдар аралығындағы кезеңде кокстелетін көмірдің 70%-дан астамын тұтынушы болып табылады.

«Арселор Миталл Теміртау» АҚ шойын мен болат өндіру үшін 1990-2020 жылдар аралығындағы (2013-2015 жж. қоса алғандағы деректер) кокстелетін көмірді тұтыну бойынша деректерді ұсынды. Деректер «1.A.2a қара

металлургия» және «1.A.1C қатты отын өндірісі» секторларында кокстелетін көмірді тұтыну ретінде пайдаланылатын болады, бұл «1.A.5 басқа көздер» секторында тұтынылған кокстелетін көмір мөлшерін азайтуға мүмкіндік береді.

Тиісті есептеулермен толық ақпарат 2022 жылғы КҰБ-да ұсынылады.

2. Ұлттық тізілім қазақстандық есепті ұсыну сәтінде Киото хаттамасына сәйкес белгіленген мөлшерді есептеуді жеңілдету үшін немесе қарау (тексеру) кезінде, яғни 2017 жылы ұлттық тізілімнің болуына қатысты жасалмаған, МЭТ сондай-ақ 2/CMP.8 шешіміне I қосымшаның 1 (m) тармағында баяндалған міндетті талапты, I Қосымшаға енгізілген, бірінші есепті кезеңде шығарындыларды сандық шектеу және азайту жөніндегі мақсаттары жоқ, Киото хаттамасына сәйкес белгіленген мөлшерді есептеуді жеңілдету үшін өз есептерінде 3/CMP.11 шешімімен біріктірілген 15/CMP.1 шешімінің ережелеріне сәйкес есепке тізілімнің сипаттамасын қамтитын Тараптар туралы атап өтті.

Қазіргі уақытта Шығарындылар саудасының ұлттық жүйесін іске асыру және сүйемелдеу мақсатында ішкі Мемлекеттік тізілім жұмыс істейді.

Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімінің жұмыс істеуі Қазақстан Республикасы Экологиялық Кодексінің 300-бабына сәйкес (https://adilet.zan.kz/rus/docs/K2100000400) және «Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін қалыптастыру және жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 14 шілдедегі № 251 бұйрығымен (келісім бойынша) (https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2100023555) жүзеге асырылады.

ҚР Экологиялық Кодексінің 300-бабының 1-тармағына сәйкес Мемлекеттік тізілім көміртегі бірліктерін айналымға енгізуге, сақтауға, беруге, сатып алуға, резервке қоюға, жоюға, айналымнан шығаруға байланысты операцияларды есепке алу жүйесі болып табылады.

Парниктік газдар шығарындыларының деңгейін реттеу, сондай-ақ офсеттік жобаларды іске асыру, көміртегі бірліктерімен сауда процестерін жүзеге асыру туралы халықаралық талаптарға бейімдеу арқылы оларды қысқартуда Тізілімнің мақсаты мыналар:

- Қазақстан Республикасының аумағында парниктік газдар шығарындыларын бақылау бойынша одан әрі іс-қимыл жасау, парниктік газдар шығарындыларының деңгейін одан әрі реттеу, сондай-ақ ішкі көміртегі нарығында көміртегі бірліктерінің нақты есебін қамтамасыз ету үшін жағдайлар жасау;

- Халықаралық көміртегі нарығын дамыту саласындағы озық шетелдік ғылыми-техникалық әзірлемелерді өндіріске енгізу;

- Сауда-саттық өткізу жүйесінің және табиғат пайдаланушылардың шоттарындағы бірліктердің ашықтығы;

- Көміртегі бірліктерін айналымға енгізу процестерін және оларды іске асыру тетіктерін қамтамасыз ету, қосымша квоталар беру, офсеттік жобаларды іске асыру, көміртегі бірліктерін сауда биржалық алаңдарында сату;

- Көміртегі бірліктерін іске асыру мақсатында (көміртегі бірліктерін сату жүйесінің операторына, қондырғы операторына, офсеттік жобаның өтініш берушісіне) ҚР ішкі көміртегі нарығына шығуға мүмкіндік беру;

- Тауар алаңдарына Мемлекеттік тізілімнен көміртегі бірліктерін сатуға немесе сатып алуға сұраныстарды қабылдауға мүмкіндік беру болып табылады.

Қойылған мақсаттарды іске асыру үшін Мемлекеттік тізілім мынадай міндеттерді шешеді:

- Жеке шоттың бірегейлігін және көміртегі бірліктерінің бірегейлігін жүргізу;

- Уақытша регламентті ескере отырып, келіп түскен деректерді сақтау және өңдеу.

Киото хаттамасына сәйкес Мемлекеттік тізілімнің құқықтық және техникалық диагностикасы және Дүниежүзілік Банктің халықаралық жобасын іске асыру және 2020 жылдың соңына дейін Квоталарды бөлудің төртінші ұлттық жоспарын дайындау бойынша нарықтың дайындығы бойынша әріптестік (PMR) шеңберінде Париж келісіміне сәйкес бейімделу бойынша талдау жүргізілді;

Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірленді.

2021 жылы Мемлекеттік тізілімнің АТ жүйесін жобалау және сатып алу бойынша техникалық сипаттамаларға ұсыныстар жасалды.

2022 жылы Мемлекеттік тізілімнің АТ жүйесін жобалау және сатып алу жөніндегі Техникалық ерекшелікке ұсынымдарды талқылау және Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін жетілдіру жөніндегі мүмкіндіктерді қарау жоспарланған.

3. МЭТ Қазақстан 2013-2017 жылдарға арналған стандартты электрондық нысандар (SEF) кестесін және 3/CMP.11 шешімімен және 3/CMP.11 шешімінде 13-тармақпен біріктірілген 15/CMP шешіміне қосымшаның 12-18-тармақтарына сәйкес талап етілетін Киото хаттамасының бірліктерін есепке алу жөніндегі басқа да тиісті ақпаратты ұсынбады деген қорытындыға келді.

Бұл проблеманы шешу үшін Қазақстан БҰҰ КӨНК хатшылығына SEF кестелерін және Киото хаттамасының бірліктерін есепке алу жөніндегі басқа да тиісті ақпаратты толтыру кезінде техникалық қолдау жөнінде сұрау жіберді. CP1 және CP2 арналған SEF кестелері БҰҰ КӨНК Хатшылығы ұсынған SEF-tool 3.8.3 нұсқасының көмегімен жасалды және Хатшылықтың сайтында ұсынылды.

Қазақстанда осы тетіктер бойынша қызмет шеңберінде жобалар болмағандықтан, SEF 2022 кестесі «NO» нотациялық кілттерімен толтырылатын болады.

4. КҰБ 2017 ұлттық жүйенің функцияларымен байланысты мәселелерді, атап айтқанда кезеңдер мен күтілетін мерзімдерді шешу үшін іс-шаралар жоспарын және оны іске асыру туралы ақпаратты:

(1) ведомствоаралық ынтымақтастықты жақсарту мен қолдаудың қосымша келісімдері мен тетіктерін жасасуды;

(2) СҚ/СБ және деректерді верификациялау бойынша рөлдер мен міндеттерді айқындауды;

(3) шолу, бекіту және қол қою процестеріне арналған тетіктерді іске асыруды қамтыған жоқ.

2021 жылғы 1 шілдеден бастап ҚР жаңа Экологиялық кодексі күшіне енді, оның шеңберінде парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін түгендеудің ұлттық жүйесі 302-бапқа сәйкес реттеледі.

ҚР Экологиялық кодексінің 302-бабының 5-тармағына сәйкес Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін мемлекеттік түгендеудің толықтығын, ашықтығын және дұрыстығын бақылау қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен қағидаларға сәйкес жыл сайын жүргізіледі(https://adilet.zan.kz/rus/docs/K2100000400).

Жоғарыда көрсетілген тармақты іске асыру мақсатында 2021 жылы Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін мемлекеттік түгендеудің толықтығына, ашықтығына және анықтығына бақылау жүргізу қағидаларының жобасын әзірлеу бойынша жұмыс жүргізілді.

Қағидалар жобасы БҰҰДБ жобалары шеңберінде халықаралық сарапшылармен ынтымақтастық кезінде парниктік газдарды түгендеудің ұлттық жүйесінің жұмыс істеуін жетілдіру бойынша МЭТ ұсынымдарын ескере отырып әзірленді: «Климаттың өзгеруі туралы БҰҰ Негіздемелік конвенциясы шеңберінде Қазақстан Республикасының сегізінші Ұлттық хабарламасын әзірлеу және екі жылдық екі баяндама дайындау» және «Қазақстанның ұлттық деңгейде айқындалатын үлестерін жаңартуға жәрдемдесу».

Атап айтқанда, Қағидалар жобасында мынадай ережелерді шешу жөніндегі іс-шаралар көзделген:

(1) ведомствоаралық ынтымақтастықты жақсарту және қолдаудың қосымша келісімдері мен тетіктерін жасасу – Қағидалар жобасында осы 19/CMP.1 шешімінің 10.c) тармағына және Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 302-бабының 3-тармағына сәйкес Парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін түгендеудің мемлекеттік жүйесінің жұмыс істеуін ұйымдастыруды және үйлестіруді жүзеге асыратын Ұлттық кадастр үшін жалпы жауапкершілік алатын бірыңғай ұлттық орган болып табылатын

қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның төрағалығымен парниктік газдарды түгендеудің мемлекеттік жүйесінің жұмыс істеуі жөніндегі ведомствоаралық жұмыс тобын құру көзделген(https://adilet.zan.kz/rus/docs/K2100000400).

Сондай-ақ, Қағидалар жобасында бастапқы деректерді ұсыну процесіне, СҚ/СБ жоспарын әзірлеуге, қамтамасыз етуге, есептеу коэффициенттерін пайдалануға және Ұлттық кадастрды тексеруге тартылған мемлекеттік органдар мен ұйымдардың өкілдерінен тұратын Жұмыс тобының құрамы айқындалған. Жұмыс тобының құрамы Қағидалардың жобасына 1-қосымшада ұсынылған.

(2) СҚ/СБ және деректерді верификациялау бойынша рөлдер мен міндеттерді айқындау - осы мәселені шешу үшін Қағидалар жобасында Сапаны қамтамасыз ету және сапаны бақылау жоспарын әзірлеу, оны Жұмыс тобының отырысында қарау және сыртқы ұйымдардың, сондай-ақ Жұмыс тобы өкілдерінің ұлттық түгендеу деректерін тексеруі бойынша ережелер әзірленді;

(3) шолу, бекіту және қол қою процестеріне арналған тетіктерді іске асыру – шолу, бекіту және белгіленген мерзімге (әр жылдың 15 сәуірі) КҰБ-ты жыл сайын уақтылы ұсынуды қамтамасыз ету жөніндегі тетіктер де Қағидалардың жобасында көзделген.

Қазіргі уақытта Қағидалар жобасы ҚР Әділет министрлігінің келісуінде жатыр. Қағидалар жобасын бекіту 2022 жылдың бірінші жартысына жоспарланып отыр.

5. КҰБ 2017-де әлеуетті арттыру жөніндегі іс-шараларға немесе деректермен алмасу және деректерді беру жөніндегі нақты уағдаластықтарға қатысты әлеуетті арттыру және прогресс жөніндегі жоспарланған шаралар туралы ақпарат енгізілмеген.

2021 жылы проблемалық секторлардағы ұлттық есептілікті жақсарту бойынша халықаралық консультанттармен ұлттық сарапшылардың әлеуетін арттыруға бағытталған бірқатар оқыту семинарлары мен тренингтер өткізілді.

ЭСКАТО-мен ынтымақтастық аясында Экология және жаһандық климат институты оқыту тренингін өткізді. Академик Ю.А. Израиль (Ресей) «Париж келісімін ескере отырып, Орталық Азия елдері үшін парниктік газдар эмиссиясын есептеу және есептілікті дайындау жөніндегі әдістемелік ұсынымдар» тақырыбында баяндама жасады.

Алишер Қасенов – «Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің бас сарапшысы «Энергетика» секторының UNFCC-GIR-CAST Programme жалпы тәсілдер мен энергетика бойынша курстарын табысты аяқтады.

Сондай-ақ, БҰҰДБ #00117909 «Қазақстанның ұлттық деңгейде анықталатын салымдарын жаңартуға жәрдемдесу (ҰДАС)» жобасы шеңберінде Ұлттық түгендеуді сапалы жақсарту және Энергетика, Өнеркәсіптік процестер және өнімдерді пайдалану, Қалдықтар секторлары бойынша өткізу үшін халықаралық сарапшыларды тарта отырып оқыту тренингтері өткізілді.

2022 жылы БҰҰДБ-мен «БҰҰ КӨНК шеңберінде Қазақстан Республикасының Сегізінші ұлттық қатынасын әзірлеу және екі (төртінші және бесінші) жылдық баяндама дайындау» жобасы бойынша ынтымақтастық шеңберінде «Қалдықтар» және «ЖЖӨОШ» секторлары бойынша оқыту тренингтерін өткізу жоспарлануда.

Бұл ақпарат КҰБ 2022 -де ұсынылады.

6. МЭТ КҰБ соңғы есепті жыл үшін белгісіздік бағаларын және базалық жыл мен соңғы есепті жыл арасындағы тенденцияны қамтығанмен, базалық жыл үшін белгісіздік бағаларын қамтымағанын атап өтті. МЭТ сондай-ақ КҰБ-да (1.6-бөлім, 31-бет) Қазақстан шығарындылардың белгісіздігін бағалау үшін 95 пайыздық аралықты пайдаланғанын және белгісіздік кестесі 2006 ж. КӨҮСТ басшылық қағидаттарының 3.2-кестесіне (1-том, 3.31-бет) сәйкес ұсынылғанын атап өтті; алайда, 24 / CP.19 шешіміне I қосымшаның 42-тармағына сәйкес, бұл ақпарат 2006 жылғы КӨҮСТ басшылық қағидаттарының 3.3-кестесін (1-том, 3.42-бет) пайдалана отырып ұсынылуы тиіс.

Қазақстан 2021 жылғы КҰБ-ға КӨҮСТ 2006 басшылық қағидаттарының 3.2-кестесіне сәйкес базалық жылдағы белгісіздік туралы ақпаратты бағалады және оны келесі КҰБ-ға енгізеді.

КҰБ 2022-де белгісіздік туралы ақпарат КӨҮСТ 2006 нұсқаулықтарының 3.3-кестесіне бейімделеді.

7. МЭТ 24 /СР.19 шешімінде қамтылған КҰБ-ның ұсынылған схемасы мен жалпы құрылымын қайта есептеу және жоспарланған жақсарту туралы тарауды КҰБ-ға енгізбегенін атап өтті.

Қазақстан жыл сайын КҰБ-да шығарындылар көздерінің әрбір санатында толық ақпараты бар қайта есептеу бойынша бөлімдерді қамтиды, алайда бұл мәселе бойынша жеке тарау түрінде жинақталған ақпаратты ұсынбады.

Қайта есептеу және жоспарланған жақсартулар туралы жалпыланған тарау 2022 жылғы КҰБ-да ұсынылады.

8. МЭТ NIR түгендеу мұрағатында құжаттаманың қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесінің қалай ұйымдастырылғандығы туралы жалпы сипаттаманы қамтитынын атап өтті (1.3 бөлімі, 28-29 беттер).
Алайда NIR түгендеуді мұрағаттау жүйесін жақсарту үшін қабылданған іс-әрекеттер туралы қандай да бір ақпаратты қамтымайды немесе елдік шолудан өту кезінде түгендеу персоналы мен МЭТ үшін алыс жерлерден (мысалы, Нұрсұлтан) Алматыда орналасқан мұрағаттық ақпаратқа қолжетімділікті жақсарту үшін қандай іс-әрекеттер жасалғанын түсіндірмейді.

Парниктік газдар кадастры туралы жыл сайынғы Ұлттық баяндамаларды дайындау мақсатында «Жасыл Даму» АҚ-да ұлттық түгендеу жүргізу үшін бастапқы деректерді мұрағаттау және сақтау жүргізіледі. Деректер мен есептік ақпаратты жеткізетін ұйымдармен хат алмасу жүргізіледі:

a) жыл сайынғы түгендеу үшін деректер электрондық түрде де, қағаз жеткізгіштерде де сақталады. ҚР ірі кәсіпорындарының парниктік газдарды түгендеу туралы есептерінің жеке деректерін сақтау үшін арнайы бөлме бөлінді, олар 2010 жылдан бастап парниктік газдар шығарындыларымен ішкі сауда жүйесі шеңберінде жинала бастады. Сондай-ақ баспа әдістемелік материалдар, статистикалық жылнамалар, есеп айырысулар үшін бастапқы ақпаратты жеткізушілермен хат алмасулар және соңғы жылдардағы есептік материалдар бар;

b) секторлар бойынша парниктік газдар шығарындыларын есептеудің деректері мен нәтижелері файлдарды сақтау жүйесінде баспа және электрондық түрде сақталады. Мұрағат оқшауланған бөлме болып табылады.

Дүлей зілзалалардан, өрттен және су тасқынынан қорғауды қызмет көрсетуші персонал қамтамасыз етеді. Өрт қауіпсіздігі сақталады. Мұрағат өрт сөндіргішпен жабдықталған. Өртке қарсы қауіпсіздік үшін жауапты тұлға тағайындалды. 2021 жылғы 2 қаңтардағы ҚР Экологиялық кодексінің 302-бабының 5-тармағына сәйкес әзірленген Парниктік газдарға ұлттық түгендеу жүргізу қағидалары бұйрығының жобасында 19/CMP.1 шешімінің 16-тармағына сәйкес ақпаратты мұрағаттау бойынша мынадай шарттарды қамтамасыз ету бойынша тармақтар әзірленді:

1) ұлттық баяндаманы дайындау кезінде пайдаланылған ақпаратты мұрағаттау: парниктік газдар шығарындылары мен сіңірулерін есептеу үшін пайдаланылған қызмет туралы деректер, сапаны бақылау және сапаны қамтамасыз ету рәсімдері бойынша ішкі құжаттама, шығарындылар көздерінің түйінді және түйінді емес санаттары бойынша деректер, сондай-ақ Ұлттық баяндаманы жоспарлы жетілдіру;

2) Конвенция Хатшылығы бастамашылық жасаған Ұлттық баяндаманы жыл сайын тексеру кезінде уәкілетті орган өкілдерінің, ұлттық сарапшылардың, тәуелсіз сарапшылардың мұрағатталған ақпаратына қол жеткізу;

3) халықаралық шолу кезінде тексерушілердің сұрақтарына ұлттық сарапшылардың жауаптарын әзірлеу және тексеру нәтижелері бойынша Ұлттық баяндамаға ұсынымдарды енгізу.

Мұрағатталған ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз етуді уәкілетті органның сұрау салуы бойынша не парниктік газдарды мемлекеттік түгендеуді халықаралық сарапшылар тобы тексерген кезде "Жасыл даму" ақ ұлттық сарапшылары жүзеге асырады.

Қазіргі уақытта түгендеуді мұрағаттау жүйесін жақсарту және бұлтты сақтау құралын қолдану арқылы елдік шолудан өту кезінде ұлттық сарапшылар мен МЭТ үшін алыс жерлерден мұрағаттық ақпаратқа қолжетімділікті жақсарту мүмкіндігін нақты қамтамасыз ету бойынша іс-шара пысықталуда.

КҰБ 2022-де бұл ақпарат қосылады

9. МЭТ шолу барысында түгендеу ақпаратын түсіндіру туралы МЭТ сұрауларына Қазақстанның жауаптары уақтылы берілмегенін атап өтті. Нақты шолу апталығының соңына қарай жалпы мәселелер, Энергетика, ӨПӨП және қалдықтар бойынша түгендеу ақпаратын нақтылауды сұрайтын 15 сұрақ жауапсыз қалды.

МЭТ жоғарыда аталған ұлттық жүйенің функциясы толығымен іске асырылмаған және 3 / CMP.11 және 4 / CMP.11 шешімдерімен бірге келесі 16 с) тармақ 19 / CMP.1 шешіміне сәйкес толық жұмыс істеуі керек деген қорытындыға келді.

МЭТ Қазақстанға ERT түсіндіру үшін жасаған сұрау салулардың (1) түгендеу туралы ақпараттың уақтылы қабылдануын және берілуін қамтамасыз ету үшін коммуникация жоспарын ұсынды; (2) жауаптарды бекіту тетіктері (қажет болған жағдайда) нақты сипатталған, оның ішінде тиісті рөлдер мен міндеттер; және (3) жауап кестесі бекітуші агенттіктер мен тартылған ұйымдар арасында келісілді.

Жауап ретінде Қазақстан коммуникация жоспары әзірленіп, рөлдер мен міндеттерді нақты сипаттай отырып, ERT-ге жауаптарды бекіту тетігін қамтитынын атап өтті. Бұдан басқа, жоспарда бекітуші агенттіктер мен ұйымдар арасында жауаптар үшін келісілген мерзімдер туралы ақпарат ұсынылатын болады. ERT Тараптың жауабын қарап шығып, Қазақстан мәселені қанағаттанарлық түрде шешпегенін анықтады, өйткені жауапта сұралған байланыс жоспары және нақты әрекеттер мен қадамдардың кез келген сипаттамасы жоқ.

2019 жылғы ревю барысында Қазақстан ERT-дан 400-ден астам сұраққа уақтылы және толық жауап берді.

2021 жылы 18-23 қазан аралығында МЭТ КҰБ 2019 бойынша орталықтандырылған ревю өткізді, оның барысында ұлттық сарапшылар МЭТ-тің барлық 390 сұрағына жауап берді.

МЭТ-тен сұрау түскен кезде коммуналдық қызметтердің жоспары төменде келтірілген.

Халықаралық ревью өткізу кезінде МЭТ-тен сұрау салу түскен кездегі коммуникациялар жоспары

№	Ұлттық сарапшылар тарапынан рәсімдер	Орындау мерзімі	Жауапты тұлғалар
1.	МЭТ-тен IVTR кабинетіне түскен сұраныстарды жүктеу	Сұрау түскен күн	Ұлттық фокалды нүктелер-парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры, парниктік газдарды түгендеу департаменті директорының орынбасары
2.	Келіп түскен сұрауды бөлу, орындау мерзімін анықтау	Сұрау түскен күн	Ұлттық фокалды нүктелер
3.	Сұрау салуға жауап жобасын әзірлеу	Сұрау түскеннен кейін 1-2 күн	Жауапты ұлттық сарапшы
4.	Сұрау салуға жауаптың жобасын қарау	Сұрау салуға жауап әзірленген күні	Ұлттық фокалды нүктелер
5.	Жауапты тексеру және бекіту	Жауап бергеннен кейін 1 күн	Ұлттық фокал-нүктелер, ұлттық кадастр үшін жалпы жауапты Ұлттық органның өкілдері (қажет болған кезде)
6.	МЭТ сұрауына жауапты түсіру	Жауап бергеннен кейін 1 күн	Ұлттық фокалды нүктелер

Қосымша ақпаратты талап ететін сұрау салулар жағдайындағы рәсімдер			
1.	GER-ден IVTR кабинетіне түскен сұраныстарды жүктеу	Сұрау түскен күн	Ұлттық фокалды нүктелер-парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры, парниктік газдарды түгендеу департаменті директорының орынбасары
2.	Келіп түскен сұрауды бөлу, орындау мерзімін анықтау	Сұрау түскен күн	Ұлттық фокалды нүктелер
3.	МЭТ сұрауын талқылауды ұйымдастыру	Сұрау түскеннен кейін 1 күн	Ұлттық фокал-пойнттар, ұлттық кадастр үшін жалпы жауапты Ұлттық органның өкілдері (қажет болған жағдайда), жауапты ұлттық сарапшылар
4.	Сұрау салуға жауап беру үшін бастапқы деректерді ұсынуға жауапты тиісті мемлекеттік органға/кәсіпорынға сұрау салуды дайындау	МЭТ сұрауын талқылау күні	Жауапты ұлттық сарапшы
5.	Бастапқы деректерді ұсынуға жауапты мемлекеттік органнан/кәсіпорыннан сұрау салуға жауап алу	Сұранысты дайындағаннан кейін 2-3 күн	Жауапты ұлттық сарапшы
6.	Бастапқы деректерді ұсынуға жауапты мемлекеттік органнан/кәсіпорыннан келіп түскен ақпаратты ескере отырып, МЭТ сұрауына жауапты пысықтау	Жауап берілген күні	Жауапты ұлттық сарапшы

7.	Жауапты тексеру және бекіту	Жауап берілген күні	Ұлттық фокус-нүктелер, ұлттық кадастр үшін жалпы жауапкершілік алатын ұлттық органның өкілдері
8.	МЭТ сұрауына жауапты түсіру	Жауап берілген күні	Ұлттық фокалды нүктелер

10. МЭТ 2/CMP.7 шешіміне қосымшаның 25-тармағына сәйкес 5-баптың 1-тармағына сәйкес белгіленген ұлттық түгендеу жүйелері 3-баптың 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер пайдалануға, жер пайдаланудағы өзгерістерге жататын жер учаскелерінің және орман шаруашылығы қызметінің бірдейлендірілуін қамтамасыз етеді және осы аумақтар туралы ақпаратты I қосымшаға енгізілген әрбір Тарап 7-бапқа сәйкес олардың ұлттық кадастрларына беруге тиіс екенін атап өтті. ERT сондай-ақ, Қазақстан географиялық шекаралар деңгейінде емес, КХ-ЖЖӨОШ қызметі жүзеге асырылатын жер бірліктерін қамтитын жерлерге қатысты ұлттық деңгейде (ұлттық жер жамылғысы бар картаға сілтеме жасай отырып) КХ-ЖЖӨОШ қызметі туралы есептілікті қарағанын атап өтті.

2020 жылы ЭГТРМ-ның техникалық тапсырмасы аясында Қазақстан ЖЖӨОШ қоса алғанда, барлық секторлар бойынша өңірлер бөлінісінде парниктік газдарды түгендеуді ұсынды. Өңірлік түгендеуді дайындау кезінде қабылданған тәсілдер Ұлттық түгендеуді дайындау кезінде пайдаланылатын болады және Киото хаттамасының 3-бабының 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер пайдалануға жататын жер учаскелері жер пайдаланудағы және орман шаруашылығы қызметіндегі өзгерістерге сәйкестендірілуін қамтамасыз етеді.

1990-2019 жж. NIR және CRF кестелерінде Киото хаттамасының 3-бабының 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер пайдалануға жататын жер учаскелерін, жер пайдаланудағы және орман шаруашылығындағы өзгерістерді сәйкестендіруге мүмкіндік беретін ақпарат болады.

11. МЭТ Қазақстан КХ-ЖЖӨОШ есептілігіне қатысты тарауды немесе бөлімді ұсынбағанын атап өтті.

Қазақстан NIR және CRF-да 1990-2018 жж. кестелерде Киото хаттамасының 3-бабының 3 және 4-тармақтарына сәйкес толық ақпаратты ұсынды, сондай-ақ оны жыл сайын келесі NIR-де ұсынатын болады.

12. 2019 жылғы жыл сайынғы есеп осы ақпараттың жағымсыз әсерлерін немесе өзгерістерін азайту туралы ақпаратты қамтымады, бұл 3/CMP.11 шешімімен бірге 15 /CMP.1 шешіміне сәйкес Киото хаттамасының 3-бабының 14-тармағына сәйкес міндетті талап болып табылады.

2020 жылы ҚР СІМ-нен тиісті ақпарат сұралды. 2021 жылы ұсынылатын NIR-ге Киото хаттамасының 3-бабының 14-тармағының талаптарына сәйкес осы ақпараттың жағымсыз әсерлерін немесе өзгерістерін азайту туралы ақпарат қосылады.

Ұсынылған ескертулерді жою және Қазақстанның Киото хаттамасын сақтамау режимінен шығуы бойынша атқарылған жұмыс туралы есеп

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
1	Кокстелетін көмірге байланысты түзетулер	Киото хаттамасының 5-бабының 2-тармағына және 2013, 2014 және 2015 жылдардағы кокстелетін көмірден парниктік газдар шығарындыларын бағалауға қатысты оның қосымшаларына сәйкес кадастрларға түзетулер енгізу. Қазақстан 2019 жылғы 26 маусымдағы CC-2019-1-7/Kazakhstan/EB құжатқа сәйкес МЭТ-тің түзетулерін қабылдауға тиіс.	- Стратегиялық жоспарлау және реформалар жөніндегі агенттіктің Ұлттық статистика бюросымен жұмыс кездесулері ұйымдастырылды, олар кокстелетін көмірді тұтыну бойынша бастапқы деректерді ұсынады; - Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің ұлттық статистика бюросы 2013 жылы кокстелетін көмірді тұтыну туралы деректердің жоқтығын растайтын ресми хат ұсынды; - Жүргізілген есептеулерге және деректерді талдауға сәйкес, қолда бар деректер КӨҮСТ-тің басшылық қағидаттарына сәйкес олқылықтарды толтыру әдісін қолдану арқылы 2013 жылы кокстелетін көмірді тұтынудың шамамен алғандағы көлемін анықтау үшін жеткіліксіз; - Тиісті есептеулер келесі NIR 1990-2019-да ұсынылады.	NIR 1990-2019 Кокс көміріне қатысты бөлімді қамтиды
2	Ұлттық тізілім қазақстандық есепті ұсыну	Ұлттық тізілім қазақстандық есепті ұсыну сәтінде Киото хаттамасына сәйкес белгіленген мөлшерді есептеуді	-Киото хаттамасына сәйкес Мемлекеттік тізілімнің құқықтық және техникалық диагностикасы және Дүниежүзілік	NIR 1990-2019 Ұлттық тізілімнің

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
	сәтінде Киото хаттамасына сәйкес белгіленген мөлшерді есептеуді жеңілдету үшін немесе қарау (тексеру) кезінде құрылмаған)	жеңілдету үшін немесе қарау (тексеру) кезінде, яғни 2017 жылы Ұлттық тізілімнің болуына қатысты жасалмаған, МЭТ сондай-ақ 2/CMP.8 шешіміне I қосымшаның 1 (m) тармағында баяндалған I Қосымшаға енгізілген, бірінші есепке алу кезеңінде шығарындыларды сандық шектеу және азайту бойынша мақсаттары жоқ Тараптар 3/CMP.11 шешімімен біріктірілген 15/CMP.1 шешімінің ережелеріне сәйкес есептілікке тізілімнің сипаттамасын қамтитын Киото хаттамасына сәйкес белгіленген мөлшерді есептеуді жеңілдету үшін өз есептеріндегі міндетті талапты атап өтті.	Банктің халықаралық жобасын іске асыру шеңберінде Париж келісіміне сәйкес бейімделу және 2020 жылдың соңына дейін квоталарды бөлудің төртінші Ұлттық жоспарын дайындау бойынша нарықтың дайындығы бойынша серіктестік (PMR) бойынша талдау жүргізілді; - Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірленді; - Мемлекеттік тізілімнің АТ жүйесін жобалау және сатып алу бойынша техникалық ерекшелікке ұсынымдар әзірленуде; - 2021 жылдың соңына дейін жүргізілген талдау қорытындылары бойынша техникалық ерекшеліктің әзірленген ұсынымдарына сәйкес көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін жетілдіру.	сипаттамасын қамтиды
3	2013-2017 жылдарға арналған стандартты электрондық Нысандар (SEF) кестесін және Киото	МЭТ сондай-ақ Қазақстан 2013-2017 жылдарға арналған стандартты электрондық нысандар (SEF) кестесін және 3/CMP.11 шешімінде 11, 13-тармақпен біріктірілген 15/CMP .1 шешіміне қосымшаның 12-18-тармақтарына сәйкес талап етілетін	Бұл проблеманы шешу үшін Қазақстан БҰҰ КӨНК Хатшылығына SEF кестелерін және Киото хаттамасының бірліктерін есепке алу жөніндегі басқа да тиісті ақпаратты толтыру кезінде техникалық қолдау жөнінде сұрау жіберді	NIR 1990-2019 ж., SEF және CRF кестелерінде Киотоның азайту және сіңірілу бірліктері бойынша сипаттама мен

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
	хаттамасының бірліктерін есепке алу жөніндегі басқа да тиісті ақпаратты ұсынбау	Киото хаттамасының бірліктерін есепке алу жөніндегі басқа да тиісті ақпаратты ұсынбады деген қорытындыға келді, атап айтқанда		ақпарат бар. Егер Киото бірліктері болса, олар SEF кестелерінде көрсетілуі мүмкін. Қазақстанда осы тетіктер бойынша қызмет шеңберінде жобалар болмағандықтан, SEF кестесі NO нотациялық кілттермен толтырылуы мүмкін
4	Ұлттық жүйенің функцияларымен байланысты проблемаларды шешу үшін іске асыру	NIR ұлттық жүйенің функцияларымен байланысты мәселелерді, атап айтқанда кезеңдер мен күтілетін мерзімдерді шешу үшін іс-шаралар жоспарын және оны іске асыру туралы ақпаратты: (1) ведомствоаралық ынтымақтастықты жақсарту мен қолдаудың қосымша келісімдері мен тетіктерін жасасуды; (2) СҚ/СБ және деректерді верификациялау бойынша рөлдер мен міндеттерді айқындауды;	- Бастапқы деректердің сапасын арттыруды талқылау және ынтымақтастық туралы меморандумдар мен шарттар жасасу арқылы ынтымақтастықты нығайтуды талқылау үшін мемлекеттік органдармен, ведомстволармен және ұйымдармен жұмыс кездесулерін ұйымдастыру жоспарлануда; - Ұлттық сарапшылардың әлеуетін арттыру шеңберінде 2020 жылы БҰҰДБ	– NIR 1990-2019 ұлттық жүйенің функцияларымен байланысты мәселелерді, атап айтқанда кезеңдер мен күтілетін мерзімдерді шешу үшін іс-қимыл жоспарын және оны іске асыру туралы ақпаратты қамтиды. – 19/CMP.1 шешімінде жазылған

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
		(3) шолу, бекіту және қол қою процестеріне арналған тетіктерді іске асыруды қамтыған жоқ.	жобасы шеңберінде ЖЖӨОШ секторы оқыту тренингі өтті; - «Энергетика» секторындағы ұлттық сарапшылардың әлеуетін арттыру үшін IRENA (International renewable Energy Agency) халықаралық ұйымы шеңберінде жаңа технологияларды қолдау бойынша жобаны іске асыру жоспарлануда. - Жаңа экологиялық кодекс шеңберінде 2021 жылғы қыркүйекке дейін 19/CMP.1 шешімінде жазылған ұлттық жүйелердің басшылық қағидаттарына сәйкес сапаны қамтамасыз ету/сапаны бақылау рәсімдері бөлігінде түгендеу жүргізу бойынша жаңа бұйрық әзірлеу жоспарлануда.	ұлттық жүйелердің басшылық қағидаттарына сәйкес сапаны қамтамасыз ету/сапаны бақылау рәсімдері бөлігінде түгендеу жүргізу бойынша жаңа бұйрық қабылданды.
5	Әлеуетті арттыру жөніндегі жоспарланған шаралар немесе деректер алмасу және Деректер беру жөніндегі	NIR-ге әлеуетті арттыру жөніндегі іс-шараларға немесе деректермен алмасу және деректерді беру жөніндегі нақты уағдаластықтарға қатысты әлеуетті арттыру және прогресс жөніндегі жоспарланған шаралар туралы ақпарат енгізілмеген.	Қазақстанда NIR дайындауға қатысатын сарапшылардың әлеуетін арттыру бойынша іс-шаралар белсенді жүргізілуде: - Парниктік газдарды түгендеу департаменті директорының	1990-2019 жж. NIR әлеуетті арттыру бойынша жоспарланған шаралар және әлеуетті арттыру бойынша іс-

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
	нақты уағдаластықтар туралы ақпарат бермеу		орынбасары бірлігін енгізу арқылы ҚР КҰБ-ны әзірлеу жөніндегі жұмыс органы – «Жасыл даму» АҚ-ның кадрлық сараптамалық құрамын күшейту жүргізілді; - 2020 жылы «Жасыл Даму» АҚ-ның екі қызметкері Айман Есекина мен Зуфар Тоқпаев GHG Management Institute-те тиісті сертификаттарды ала отырып, онлайн оқудан сәтті өтті. - БҰҰДБ қолдауымен халықаралық сарапшы Виорел Блужеаның қатысуымен ЖЖӨОШ секторы бойынша оқыту тренингі өткізілді. - 2020 жылдың қыркүйегінде БҰҰДБ қолдауымен ұлттық сарапшы Марат Қожықовтың қатысуымен Энергетика секторы бойынша - Ұшпа шығарындылар бойынша оқыту тренингі өткізілді. - 2020 жылы Энергетика секторы үшін ағылшын тілін білетін жаңа білікті қызметкер - Әлішер Қасенов тартылды.	шараларға қатысты прогресс туралы ақпаратты қамтиды

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
			Әлеуетті арттыру бойынша барлық шаралар туралы ақпарат 1990-2019 жж. NIR-да енгізілетін болады.	
6	Белгісіздік кестесі 2006 жылғы МГЭИК нұсқаулықтарының 3.3-кестесін пайдалануға сәйкес ұсынылмаған (1-том, Б. 3.42)	МЭТ Nir соңғы есепті жыл үшін белгісіздік бағаларын және базалық жыл мен соңғы есепті жыл арасындағы тенденцияны қамтығанмен, базалық жыл үшін белгісіздік бағаларын қамтымағанын атап өтті. МЭТ сондай-ақ КҰБ-да (1.6-бөлім, 31-бет) Қазақстан шығарындылардың белгісіздігін бағалау үшін 95 пайыздық аралықты пайдаланғанын және белгісіздік кестесі 2006 ж. КӨҮСТ басшылық қағидаттарының 3.2-кестесіне (1-том, 3.31-бет) сәйкес ұсынылғанын атап өтті; алайда, 24 / СР.19 шешіміне I қосымшаның 42-тармағына сәйкес, бұл ақпарат 2006 жылғы КӨҮСТ басшылық қағидаттарының 3.3-кестесін (1-том, 3.42-бет) пайдалана отырып ұсынылуы тиіс.	Қазақстан 1990-2018 жж. NIR-ге КӨҮСТ 2006 басшылық қағидаттарының 3.2-кестесіне сәйкес базалық жылдағы белгісіздік туралы ақпаратты бағалады және оны келесі NIR-ге қосады. Келесі қадам -белгісіздік туралы ақпарат КӨҮСТ 2006 басшылық қағидаттарының 3.3- кестесінде бейімделеді. Қазіргі уақытта бұл үшін техникалық проблемалар жоқ.	1990-2019 жж. NIR базалық жыл үшін соңғы есепті жыл белгісіздікті бағалауды және 2006 жылғы КӨҮСТ басшылық қағидаттарының 3.3-кестесіне сәйкес базалық жыл мен соңғы есепті жыл арасындағы үрдістерді қамтиды (1-том, 3.42-бет).
7	НДК-ға қайта есептеу және жоспарланған жақсартулар	МЭТ 24 / СР.19. шешімінде қамтылған КҰБ-ның ұсынылған схемасы мен жалпы құрылымын қайта есептеу және жоспарланған жақсарту туралы тарауды КҰБ-ға енгізбегенін атап өтті.	Қазақстан жыл сайын әрбір NIR санатына толық ақпараты бар қайта есептеу бөлімдерін қамтиды, алайда осы мәселе бойынша жинақталған ақпаратты ұсынбады, осы мәселені шешу үшін	NIR 1990-2019 қайта есептеу бойынша жалпыланған бөлімді қамтиды

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
	туралы тарау енгізілмеген		техникалық проблемалар жоқ, және Қазақстан NIR 1990-2019 қайта есептеу бойынша жинақталған бөлімді қамтиды.	
8	Түгендеуді мұрағаттау жүйесін жақсарту және алыс жерлерден орналасқан мұрағаттық ақпаратқа қол жеткізу мүмкіндігі	МЭТ NIR түгендеу мұрағатында құжаттаманың қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесінің қалай ұйымдастырылғандығы туралы жалпы сипаттаманы қамтитынын атап өтті (1.3 бөлімі, 28-29 беттер). Алайда NIR түгендеуді мұрағаттау жүйесін жақсарту үшін қабылданған іс-әрекеттер туралы қандай да бір ақпаратты қамтымайды немесе елдік шолудан өту кезінде түгендеу персоналы мен МЭТ үшін алыс жерлерден (мысалы, Нұрсұлтан) Алматыда орналасқан мұрағаттық ақпаратқа қолжетімділікті жақсарту үшін қандай іс-әрекеттер жасалғанын түсіндірмейді.	Қазақстан жыл сайын түгендеу мұрағатында құжаттаманың қауіпсіздігін қамтамасыз ету процесі қалай ұйымдастырылғаны туралы ақпаратты қамтиды. 1990-2019 NIR-да түгендеу мұрағаттау жүйесін жақсарту тұрғысынан Тараптың әрекеттері туралы кеңейтілген ақпарат осы сипаттамаға қосылады.	NIR 1990-2019 түгендеу мұрағаттау жүйесін жақсарту тұрғысынан Тараптың іс-әрекеттері туралы ақпаратты қамтиды
9	МЭТ ревью өткізу кезеңіне коммуникациялар жоспарын әзірлеу және ұсыну	МЭТ шолу барысында түгендеу ақпаратын түсіндіру туралы МЭТ сұрауларына Қазақстанның жауаптары уақтылы берілмегенін атап өтті. Нақты шолу апталығының соңына қарай жалпы	2019 жылғы ревю барысында Қазақстан ERT-дан 400-ден астам сұраққа уақтылы және толық жауап берді. 2021 жылы Ұлттық түгендеуді жүргізу және ERT - мен байланысты жақсарту	2019 жж. NIR байланыс жоспарын қамтиды

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
		мәселелер, Энергетика, ӨПӨП және қалдықтар бойынша түгендеу ақпаратын нақтылауды сұрайтын 15 сұрақ жауапсыз қалды. МЭТ жоғарыда аталған ұлттық жүйенің функциясы толығымен іске асырылмаған және 3 / CMP.11 және 4 / CMP.11 шешімдерімен бірге келесі 16 с) тармақ 19 / CMP.1 шешіміне сәйкес толық жұмыс істеуі керек деген қорытындыға келді. МЭТ Қазақстанға ERT түсіндіру үшін жасаған сұрау салулардың (1) түгендеу туралы ақпараттың уақтылы қабылдануын және берілуін қамтамасыз ету үшін коммуникация жоспарын ұсынды; (2) жауаптарды бекіту тетіктері (қажет болған жағдайда) нақты сипатталған, оның ішінде тиісті рөлдер мен міндеттер; және (3) жауап кестесі бекітуші агенттіктер мен тартылған ұйымдар арасында келісілді. Жауап ретінде Қазақстан коммуникация жоспары әзірленіп, рөлдер мен міндеттерді нақты сипаттай отырып, ERT-ге жауаптарды бекіту тетігін қамтитынын атап өтті. Бұдан басқа, жоспарда бекітуші агенттіктер мен ұйымдар арасында жауаптар үшін	бойынша сарапшылар тобының әлеуетін арттыру мақсатында GIZ қолдауымен 9 айлық ағылшын тілі курстары жоспарланған. Түгендеу туралы сұрақтар мен жауаптарды қабылдау және уақтылы беру үшін байланыс жоспары 1990-2019 жж. NIR-ға енгізілетін болады.	

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
		келісілген мерзімдер туралы ақпарат ұсынылатын болады. ERT Тараптың жауабын қарап шығып, Қазақстан мәселені қанағаттанарлық түрде шешпегенін анықтады, өйткені жауапта сұралған байланыс жоспары және нақты әрекеттер мен қадамдардың кез келген сипаттамасы жоқ.		
10	Киото хаттамасының 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер учаскелерін сәйкестендіру	МЭТ 2/CMP.7 шешіміне қосымшаның 25-тармағына сәйкес 5-баптың 1-тармағына сәйкес белгіленген ұлттық түгендеу жүйелері 3-баптың 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер пайдалануға, жер пайдаланудағы өзгерістерге жататын жер учаскелерінің және орман шаруашылығы қызметінің бірдейлендірілуін қамтамасыз етеді және осы аумақтар туралы ақпаратты I қосымшаға енгізілген әрбір Тарап 7-бапқа сәйкес олардың ұлттық кадастрларына беруге тиіс екенін атап өтті. ERT сондай-ақ, Қазақстан географиялық шекаралар деңгейінде емес, КХ-ЖЖӨОШ қызметі жүзеге асырылатын жер бірліктерін қамтитын жерлерге қатысты ұлттық деңгейде (ұлттық жер жамылғысы бар картаға сілтеме жасай отырып) КХ-ЖЖӨОШ	2020 жылы ЭГТРМ-ның техникалық тапсырмасы аясында Қазақстан ЖЖӨОШ қоса алғанда, барлық секторлар бойынша өңірлер бөлінісінде парниктік газдарды түгендеуді ұсынды. Өңірлік түгендеуді дайындау кезінде қабылданған тәсілдер Ұлттық түгендеуді дайындау кезінде пайдаланылатын болады және Киото хаттамасының 3-бабының 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер пайдалануға жататын жер учаскелері жер пайдаланудағы және орман шаруашылығы қызметіндегі өзгерістерге сәйкестендірілуін қамтамасыз етеді.	1990-2019 жж. NIR және CRF кестелерінде Киото хаттамасының 3-бабының 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер пайдалануға жататын жер учаскелерін, жер пайдаланудағы және орман шаруашылығындағы өзгерістерді сәйкестендіруге мүмкіндік беретін ақпарат болады.

Тармақ №	Мәселенің мәні (іске асыру мәселелері)	Мәселенің қысқаша сипаттамасы	Жою жөніндегі іс-шаралар	Аяқталу нысаны мен мерзімі
1	2	3	4	5
		қызметі туралы есептілікті қарағанын атап өтті.		
11	Киото хаттамасының бірліктері бойынша тарауларды ұсынбау-ЗИЗЛХ	МЭТ Қазақстан КХ-ЖЖӨОШ есептілігіне қатысты тарауды немесе бөлімді ұсынбағанын атап өтті	1990-2018 жж. NIR және CRF кестелерінде Киото хаттамасының 3-бабының 3 және 4-тармақтарына сәйкес жер пайдалануға жататын жер учаскелерін, жер пайдаланудағы және орман шаруашылығындағы өзгерістерді сәйкестендіруге мүмкіндік беретін ақпарат болады.	NIR 1990-2019жж. және CRF кестелер Киото хаттамасының 3-бабының 3 және 4-тармақтарына сәйкес ақпаратты қамтиды
12	Қолайсыз әсерлерді барынша азайту туралы ақпарат беру	2019 жылғы жыл сайынғы есеп осы ақпараттың жағымсыз әсерлерін немесе өзгерістерін азайту туралы ақпаратты қамтымады, бұл 3/CMP.11 шешімімен бірге 15 /CMP.1 шешіміне сәйкес Киото хаттамасының 3-бабының 14-тармағына сәйкес міндетті талап болып табылады	2020 жылы ҚР СІМ-нен тиісті ақпарат сұралды.	2021 жылы ұсынылатын NIR -ге Киото хаттамасының 3-бабының 14-тармағының талаптарына сәйкес осы ақпараттың жағымсыз әсерлерін немесе өзгерістерін азайту туралы ақпарат қосылады.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЭКОЛОГИЯ, ГЕОЛОГИЯ ЖӘНЕ
ТАБИҒИ РЕСУРСТАР МИНИСТРЛІГІ

«ЖАСЫЛ ДАМУ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

Қазақстан Республикасы, 010000, Нур
- Сұлтан қаласы, Мәңгілік ел дан, 55/4 блок С1/4,
тел./факс: +7(7172) 76 82 57,
e-mail: info@zhasyldamu.kz,
www.zhasyldamu.kz

МИНИСТЕРСТВО ЭКОЛОГИИ,
ГЕОЛОГИИ И ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«ЖАСЫЛ ДАМУ»

Республика Казахстан 010000,
город Нур - Султан, Мангилик Ел 55/4 блок С1/4
тел./факс: +7(7172) 76 82 57,
e-mail: info@zhasyldamu.kz,
www.zhasyldamu.kz

№ 22-01-22 от 31.01.2022

№

**Министерство экологии,
геологии и природных ресурсов
Республики Казахстан**

АО «Жасыл даму» направляет третий отчет в рамках исполнения Дорожной карты по выходу из режима несоблюдения Киотского протокола для представления в Секретариат РКИК ООН отчета на государственном, русском и английском языке.

Приложение: л.

Генеральный директор **А. Алимбаев**

Исп.: Есекина А.
☎ 79-32-42

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЭКОЛОГИЯ, ГЕОЛОГИЯ ЖӘНЕ
ТАБИҒИ РЕСУРСТАР МИНИСТРЛІГІ

«ЖАСЫЛ ДАМУ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

Қазақстан Республикасы, 010000, Нур
- Сұлтан қаласы, Мәңгілік ел даң, 55/4 блок С1/4,
тел./факс: +7(7172) 76 82 57,
e-mail: info@zhasyldamu.kz,
www.zhasyldamu.kz

МИНИСТЕРСТВО ЭКОЛОГИИ,
ГЕОЛОГИИ И ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«ЖАСЫЛ ДАМУ»

Республика Казахстан 010000,
город Нур - Султан, Мангилик Ел 55/4 блок С1/4
тел./факс: +7(7172) 76 82 57,
e-mail: info@zhasyldamu.kz,
www.—zhasyldamu.kz

№ 21-01-12 от 31.01.2022

№

Қазақстан Республикасы
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрлігі

«Жасыл даму» АҚ БҰҰ КӨНК Хатшылығына ұсыну үшін Киото хаттамасының сақталмау режимінен шығу жөніндегі Жол картасын іске асыру шеңберінде үшінші есеп мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдерінде жібереді.

Қосымша: п.

Бас директор **А. Әлімбаев**

Орынд.: Есекина А.
793242

United Nations
Climate Change Secretariat

Nations Unies
Secrétariat sur les changements climatiques

Mr. Akhan Rakhmetullin
Deputy Minister of Foreign Affairs
Republic of Kazakhstan

Date: 4 February 2022
Reference: MLR/drl

Subject: Submission of progress report

Your Excellency,

I acknowledge with thanks receipt of the third progress report of the Republic of Kazakhstan, submitted in accordance with paragraph 29 (b) of the preliminary finding of the Kyoto Protocol Compliance Committee enforcement branch (CC-2020-1-2/Kazakhstan/EB), as confirmed in paragraphs 5 and 6 of the final decision adopted by the said branch (CC-2020-1-4/ Kazakhstan/EB), and in accordance with section XV, paragraph 3, of the annex to decision 27/CMP 1.

The said progress report has been forwarded to members and alternate members of the Kyoto Protocol Compliance Committee enforcement branch for their consideration and posted on the UNFCCC website.

Sincerely yours,

Luisa Rodriguez
Secretary to the Kyoto Protocol
Compliance Committee

Platz der Vereinten Nationen 1 • 53113 Bonn • Germany • Telephone +49 228 815-1000 • Fax -1999 • secretariat@unfccc.int

CC:
Mr. Olzhas Agabekov
Director of the Department of Climate Policy and Green Technologies,
Ministry of Ecology, Geology and Natural Resources
E-mail:o.agabekov@ecogeo.gov.kz

Ms. Ainur Kopbaeva
Vice-director of the Department of Climate Policy and Green Technologies,
Ministry of Ecology, Geology and Natural Resources
E-mail: a.kopbayeva@ecogeo.gov.kz

Mr. Zhaksylyk Tokayev
Deputy General Director of JSC Zhasyl Damu
E-mail:zh.tokayev@igtipc.org

Ms. Aiman Yessekina
Director of the Department of GHG inventory of JSC Zhasyl Damu
E-mail:res.85@mail.ru

His Excellency
Mr. Bolat Nussupov
Ambassador
Nordendstraße 14-17
13156, Berlin
Germany
E-mail: kazembassybonn@gmail.com